

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

Která opatření na ochranu životního prostředí by se podle Čechů měla přijmout?

Iva Zvěřinová, Ph.D.; Milan Ščasný, Ph.D.; Mgr. Silvia Petty

Univerzita Karlova, Centrum pro otázky životního prostředí

Číslo a název projektu: SS04030013: Centrum socio-ekonomického výzkumu dopadů environmentálních politik

Program: Projekt je podpořen Technologickou agenturou České republiky (TA ČR) v rámci Programu Prostředí pro život.

Klíčová slova: přijatelnost opatření na ochranu životního prostředí, postoje, veřejné mínění, dotazníkové šetření

Cílem výzkumu je zjistit přijatelnost politik a konkrétních opatření na ochranu životního prostředí a přijatelnost výstavby elektráren. Dalším cílem je identifikovat segmenty obyvatel na základě sociodemografických charakteristik, které podporují či nepodporují zavedení různých environmentálních opatření. Pro porozumění postojů k různým opatřením analyzujeme data z dotazníkového šetření obyvatel ČR, které jsme realizovali v květnu 2024. Vzorek dospělé populace obyvatel ČR ve věku 18-74 let je reprezentativní podle několika sociodemografických charakteristik (pohlaví, vzdělání, věk, kraj). Velikost vzorku je 2400 respondentů. Vzorek byl získán kvótním výběrem z aktivně spravovaného online panelu. Data byla analyzována s pomocí faktorové analýzy a generalizované ordinální logistické regrese a vizualizována.

Výsledky ukazují, že většina Čechů se shodne, že by se měla zavést opatření na šetrné hospodaření s vodou (např. budování malých vodních nádrží a rybníků podporuje 86 %) a opatření v oblasti oběhového hospodářství. Vysoké podpoře se také těší většina dotací, např. na zateplení či na veřejnou dopravu. Výjimkou jsou dotace na produkci jablečného hmyzu, které nepodporuje 63 % obyvatel.

V oblasti energetiky by většina Čechů (71 % až 67 %) zvyšovala podíl vodní, sluneční a větrné energie v národním energetickém mixu. Okolo poloviny respondentů (54 %) je pro zvyšování podílu jaderné energie. Velká část respondentů se nedokázala rozhodnout o budoucnosti zemního plynu, zda snižovat či zvyšovat jeho podíl (38 % nerozhodných). Naopak podle 57 % dotázaných by se měl snižovat podíl uhlí a ropy. Ačkoliv obnovitelné zdroje mají obecně vysokou podporu, výstavba větrných elektráren pak naráží někdy na odpor obcí. Se stavbou nové větrné elektrárny ve vzdálenosti 500 metrů od posledního domu obce by spíše či rozhodně souhlasilo 40 %. Tento podíl se ale zvyšuje či snižuje podle způsobu využití poskytnuté finanční náhrady. Největší část lidí by souhlasila, kdyby byla využita na snížení plateb obyvatelů obce za energie (61 %). Nejméně populární je poskytnutí peněz obci bez určení účelu (25 %).